

Meerjarenbeleidsplan Crisisbeheersing en OTO 2017-2020

Datum : 13-02-2017
Versie : 1.0
Vastgesteld : Focusgroep 13-10-2016
: ROAZ 03-03-2017

Voorwoord

Landelijke en regionale ontwikkelingen maken dat crisisbeheersing volop in beweging is en vragen om een bredere aanpak. De afgelopen jaren is de focus verschoven van de klassieke rampenbestrijding naar moderne crisisbeheersing. Dat wil zeggen dat de voorbereiding hierop zich steeds meer richt op zowel de externe ramp als interne crisissituaties.

Het Regionaal Overleg Acute Zorg (ROAZ) AMC/VUmc heeft in juni 2015 besloten tot de oprichting van een focusgroep Opgeschaalde Zorg. Doelstelling van de focusgroep is om het ROAZ adequaat te informeren en te adviseren over onderwerpen op het gebied van opgeschaalde zorg en hiermee als linking pin te fungeren tussen bestuurlijke verantwoordelijkheid en operationele uitvoering. Daarnaast beoogt de focusgroep invulling te geven aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de GHOR-regio's en Netwerken Acute Zorg op het gebied van crisisbeheersing, waarbij de samenwerking op thema's zoals informatie, kwaliteit en verantwoording onontbeerlijk is.

Het voorliggende meerjarenbeleidsplan Crisisbeheersing en OTO is tot stand gekomen in opdracht van de focusgroep en beschrijft de missie, visie en beleidsdoelstellingen voor 2017 – 2020. Dit meerjarenbeleidsplan is een voortzetting van het meerjarenbeleidsplan OTO 2013-2016. Het richt zich niet alleen op nieuwe ontwikkelingen, maar ook op een versterking van de bestaande ketensamenwerking binnen de opgeschaalde zorg. Het meerjarenbeleidsplan vormt een raamwerk waarmee richting wordt gegeven aan de gewenste verbetering op crisisbeheersing binnen de regio's Noord-Holland en Flevoland ten einde discontinuïteit van acute zorg te voorkomen of te bestrijden. Speerpunten hierbij zijn samenhangend beleid in risico- en crisisbeheersing, (bovenregionaal) uniform begrippenkader, samenwerking en betrokkenheid.

Hoofdstuk 1 schetst de achtergrond en verantwoordelijkheden van de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) en de Netwerken Acute Zorg. In hoofdstuk 2 worden de regionale missie en visie gepresenteerd en de ambities voor de komende beleidsperiode 2017-2020. In hoofdstuk 3 wordt de missie en visie vertaald naar meerjarenbeleidsdoelstellingen.

Inhoud

Voorwoord	2
1. Inleiding en achtergrond	4
1.1 Verantwoordelijkheden GHOR.....	4
1.2 Verantwoordelijkheden Netwerken Acute Zorg	4
2. Regionale Missie en Visie	6
2.1 Meerjaren beleidsdoelen	6
3. Jaarplan Crisisbeheersing en OTO 2017	8
3.2 Activiteiten op basis van eerder ingezet beleid	10
4 Begrippenkader/ afkortingen	12

1. Inleiding en achtergrond

Op grond van de Kwaliteitswet Zorginstellingen, Wet Publieke Gezondheid, Wet Veiligheidsregio's, tijdelijke Wet Ambulancezorg en de Wet Toelating Zorginstellingen (WTZi) zijn instellingen in de zorg zelf verantwoordelijk voor hun preparatie op rampen en crises en voor de bijbehorende infrastructuur. Het leveren van verantwoorde zorg in bijzondere omstandigheden vereist extra en bijzondere vaardigheden die (kunnen) afwijken van het reguliere dagelijkse werk.

Met het ondertekenen van het convenant Opleiden, Trainen en Oefenen (OTO) tussen het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en de veldpartijen is een cyclus gestart waarbij zorginstellingen een beroep kunnen doen op stimuleringsgelden ter ondersteuning van hun voorbereiding op rampen en crises.

1.1 Verantwoordelijkheden GHOR

De GHOR (Geneeskundige Hulpverlenings Organisatie in de Regio) is volgens de Wet veiligheidsregio's (Wvr) belast met:

- de *coördinatie, aansturing en regie* van de geneeskundige hulpverlening
- de *advisering* van andere overheden en organisaties op dat gebied

De GHOR stimuleert (door verbinden, informeren en adviseren) alle partners in de witte kolom zich voor te bereiden op hun taak bij de rampenbestrijding en crisisbeheersing en op gebeurtenissen die er toe kunnen leiden dat er een disbalans ontstaat in het leveren van zorg door de instelling zelf.

De GHOR regisseert en coördineert de samenwerking van de acute zorgpartners uit de witte kolom, zodat deze tijdens een crisis als een gesmede keten samenwerken en dat aan de slachtoffers van een grootschalig incident de noodzakelijke hulp wordt geboden. Daarbij is altijd het uitgangspunt dat zorginstellingen zelf verantwoordelijk zijn voor het (blijven) verlenen van zorg, ook onder bijzondere omstandigheden. Om goed aan te kunnen sluiten op de reguliere zorg is de GHOR een netwerkorganisatie, gericht op samenwerking met de partners in de witte kolom. De GHOR werkt daarnaast, als onderdeel van de veiligheidsregio, nauw samen met partners in de multidisciplinaire crisisstructuur en vormt daarbij het scharnierpunt tussen de zorg en het openbaar bestuur bij rampen en crises. De GHOR adviseert het openbaar bestuur over risicobeheersing en grote evenementen en er zijn parate functionarissen die tijdens een crisis op alle niveaus de verbinding leggen tussen de witte kolom en de multidisciplinaire crisisstructuur.

1.2 Verantwoordelijkheden Netwerken Acute Zorg

De Netwerken Acute Zorg zijn op grond van de WTZi verplicht om een niet vrijblijvend overleg tot stand te brengen. Dit wordt vormgegeven in het Regionaal Overleg Acute Zorg (ROAZ).

De ROAZ leden stellen regionaal beleid vast ten aanzien van diverse onderwerpen, waaronder de regionale voorbereiding op crises en rampen en de OTO-stimuleringsgelden in het bijzonder.

Een focusgroep is een expertisegroep met vertegenwoordigers uit de acute zorgketen. De focusgroep Opgeschaalde Zorg heeft zich ten doel gesteld de acute opgeschaalde zorg in de keten te verbeteren.

De Netwerken Acute Zorg/traumacentra dienen jaarlijks een aanvraag beschikbaarheidsbijdrage Opleiden, Trainen en Oefenen (OTO) in bij de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa). De aanvraag beschikbaarheidsbijdrage OTO is een clustering van de jaarplannen OTO van de zorginstellingen en de regionale projecten van de Netwerken Acute Zorg. Akkoordverklaring/instemming over de aanvraag beschikbaarheidsbijdrage OTO vindt plaats in het ROAZ. De Netwerken Acute

Zorg/traumacentra coördineren, ondersteunen en begeleiden de besteding van het OTO-programma. Tevens dragen ze na afloop van het kalenderjaar zorg voor de verantwoording en vaststelling richting de NZa. De Netwerken Acute Zorg/traumacentra zijn de trekker van de regionale projecten en ondersteunen de zorginstellingen in activiteiten waar nodig.

Landelijk Platform Crisisbeheersing en OTO¹

Het Landelijk Platform Crisisbeheersing en OTO wordt vormgegeven door het elf regionale programma coördinatoren crisisbeheersing en OTO van de Netwerken Acute Zorg/traumacentra. Het landelijk platform is onder andere verantwoordelijk voor de coördinatie en uitvoering van landelijke projecten en geeft beleidsadviezen aan de landelijke Programmaraad Crisisbeheersing en OTO.

¹ Landelijk Beleidskader Crisisbeheersing en OTO 2.0

2. Regionale Missie en Visie

Missie

Wij bieden verantwoorde zorg aan patiënten ten tijde van crises en grootschalige incidenten waarbij de zorgcontinuïteit en kwaliteit in de regio gewaarborgd blijft.

Onder 'wij' wordt, naast de Netwerken Acute Zorg en de GHOR, de ketenpartners verstaan welke verenigd zijn in het ROAZ: de geneeskundige gezondheidsdiensten (GGD), huisartsen(posten), regionale ambulance voorzieningen (RAV), de ziekenhuizen en de geestelijke gezondheidszorg (GGZ).

Visie

- De ketenpartners binnen de opgeschaalde zorg herkennen en erkennen de gezamenlijke verantwoordelijkheid in de voorbereiding op en de coördinatie tijdens crises en grootschalige incidenten;
- Bestuurlijk draagvlak en betrokkenheid is geoptimaliseerd;
- De ketensamenwerking is geïntensiveerd en op elkaar afgestemd, de sleutelfunctionarissen binnen de keten kennen elkaar en weten elkaar te vinden;
- De sleutelfunctionarissen zijn bekend met hun taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden binnen de eigen zorginstelling en die van de ketenpartners.

2.1 Meerjaren beleidsdoelen

Eind 2020 willen we met elkaar de volgende doelen hebben bereikt:

Ketenzorg

- (Integrale) crisisplannen, (bovenregionale) gewondenspreiding en inzet van het Calamiteitenhospitaal zijn op elkaar afgestemd.
- Netcentrisch werken is geïmplementeerd en wordt beoefend, waardoor de informatievoorziening tijdens grootschalige incidenten en crises geoptimaliseerd is.
- Sleutelfunctionarissen van de verschillende instellingen kennen elkaar en weten elkaar te vinden, door diverse activiteiten (zoals netwerkdagen en oefenactiviteiten) binnen de keten op strategisch, tactisch en operationeel niveau.
- Zorginstellingen hanteren uniforme naamvoering voor sleutelfunctionarissen en de rollen voor sleutelfuncties. Dit zorgt voor duidelijkheid in de onderlinge samenwerking binnen de keten.
- Onderzoek zal worden gedaan of en hoe een Regionaal Crisisteam Zorg (of soortgelijk gremium) een rol kan vervullen bij vraagstukken over zorgcontinuïteit en acute zorg in de ROAZ regio.
- De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de sleutelfunctionarissen binnen de keten zijn afgestemd en worden beoefend.

- Actuele crisisthema's die voor meerdere instellingen van belang zijn worden in groter verband opgepakt.
- Beleid met betrekking tot crisisbeheersing en OTO wordt op operationeel (kennisplatforms), tactisch (focusgroep) en strategisch (ROAZ) niveau op/met elkaar afgestemd.
- Actuele crisisthema's die voor meerdere instellingen van belang zijn worden in groter verband opgepakt

Kwaliteitszorg

- De meerjarenbeleidsplannen crisisbeheersing en OTO voldoen aan het Kwaliteitskader Crisisbeheersing en OTO en worden hieraan getoetst.
- Er wordt doelmatig overlegd; de diverse overlegstructuren worden dusdanig ingericht dat overlap voorkomen wordt.

3. Jaarplan Crisisbeheersing en OTO 2017

Doel	Activiteit/ Project	Resultaat
<p>1. (Integrale) crisisplannen, (bovenregionale) gewondenspreiding en inzet van het Calamiteitenhospitaal zijn op elkaar afgestemd.</p>	<p>A. Integraal Crisisplan (ICP) zijn op elkaar afgestemd Iedere zorginstelling heeft een integraal crisisplan en op de koppelvlakken binnen de keten van opgeschaalde zorg op elkaar afgestemd. Werkgroep Taken, Verantwoordelijkheden en Bevoegdheden brengt op basis van 7 vormen van disbalans in kaart hoe de informatie-communicatielijnen (koppelvlakken) tussen de zorginstellingen bij de diverse ramptypen verloopt.</p> <p>B. Bovenregionaal gewondenspreidingsplan en inzet Calamiteitenhospitaal Werkgroep RAV komt met voorstel incl. implementatieplan</p>	<p>Q4 zijn alle ICP's binnen de keten op elkaar afgestemd.</p> <p>Q1 in ROAZ vaststellen Q2 borgen in de regio's</p>
<p>2. Netcentrisch werken is geïmplementeerd en wordt beoefend, waardoor de informatievoorziening tijdens grootschalige incidenten en crises geoptimaliseerd is.</p>	<p>A. Regionaal project Informatie management Fase 4 van het project wordt voortgezet in 2017. (opleiden ICO's, borgen vakbekwaamheid (heeft een relatie met meerjarendoel 3A)</p> <p>B. Project informatie management in de zorginstellingen Inrichten werkgroep netcentrisch werken binnen de zorginstellingen</p>	<p>uitvoeringsfase en nazorg fase afgerond Q4 2017.</p> <p>plan van aanpak Q4 2017</p>

Doel	Activiteit/ Project	Resultaat
<p>3. Sleutelfunctionarissen van de verschillende instellingen kennen elkaar en weten elkaar te vinden.</p>	<p>A. Sleutelfunctionarissen kennen elkaar Inrichten werkgroep voor uitwerking van thema's/activiteiten voor sleutelfunctionarissen op strategisch, tactische en operationeel niveau organiseren</p> <p>informatie coördinatoren(ICo's), Crisiscommunicatie adviseurs, Crisiscoördinatoren, andere leden CT)</p> <p>B. Organiseren van oefenactiviteiten op processen binnen de keten voortkomend uit de 7 disbalansen Thema's hierbij zijn slachtofferregistratie, gewondenspreidingsplan,interne noodprocedures (ICT, uitvaltelefonie) zorg continuïteit, crisiscommunicatie.</p> <ul style="list-style-type: none"> o Thema's van klein naar groot oppakken, elk half jaar bijeenkomsten o Voorbereiden van een grotere ketenoefening op een van de hiervoor genoemde thema's deze oefening zal in 2018 plaatsvinden (relatie met meerjarendoel 6) 	<p>Voorstel Q2 2017</p> <p>eind 2017 zijn er twee thema-bijeenkomsten gehouden</p>
<p>4. Zorginstellingen hanteren uniforme naamvoering voor sleutelfunctionarissen in de rollen voor sleutelfuncties. Dit zorgt voor duidelijkheid in de onderlinge samenwerking in de keten</p>	<p>A. Oprichten werkgroep uniformering sleutelfunctionarissen Inventarisatie gehanteerde rollen en titels binnen crisisteam en de ketenfunctionarissen en uitwerking naar koppelvlakken. Uitgangspunt is de landelijke kwalificatieprofielen voor sleutelfunctionarissen</p>	<p>Voorstel Q2 Borgen in de instelling: Q4</p>
<p>5.-De meerjarenbeleidsplannen crisisbeheersing en OTO voldoen aan het Kwaliteitskader Crisisbeheersing en OTO 2.0 en worden hieraan getoetst.</p>	<p>Vervolg implementatieplan kwaliteitskader crisisbeheersing en OTO 2.0 (zelfevaluatie en collegiale visitatie)</p> <p>evaluatie huidig kwaliteitskader Crisisbeheersing en OTO 2.0 zowel regionaal als landelijk</p>	<p>Q4 2018</p> <p>Q1 2019</p>

3.2 Activiteiten op basis van eerder ingezet beleid

Doel	Activiteit/Project	Resultaat
1. Boven regionaal project Crisiscommunicatie	Organiseren van regionale OTO activiteiten t.b.v. communicatieadviseurs om hen voor te bereiden op hun rol tijdens een crisis.	Q4
2. Boven regionaal Kennisplatform Integraal Crisisplan (ICP)	De drie ontwikkelde bouwstenen worden gebruikt door de zorginstellingen om te komen tot een ICP. De zorginstellingen worden gericht begeleid, delen van kennis in het kennisplatform en 'best practices', ontwikkelen scenariokaarten.	Q4
3. Bovenregionaal kennisplatform RAV	Kennis delen, ervaringen uitwisselen planvorming op elkaar afstemmen.	Elk kwartaal, continu
4. Regionaal Kennisplatform ROP-OTO	Op regionaal niveau uitwisselen van ervaringen, delen van kennis en expertise en samenwerking op het gebied van planvorming en OTO- activiteiten.	Elk kwartaal continu
5. Bovenregionale Focusgroep Opgeschaalde Zorg	Het Regionaal Overleg Acute Zorg (ROAZ) adequaat informeren en adviseren, bovenregionale samenwerking binnen de keten en GHOR regio's, belangrijke speerpunten gezamenlijk oppakken.	Elk half jaar continu
6. Bovenregionale BasisOpleiding Sleutelfunctionarissen ZiROP (BOSZ) en de modules Beleids- en Operationeel team Sleutelfunctionarissen Ziekenhuizen (BOTZ)	De opleiding is gericht op het vergroten van kennis en vaardigheden, bewustwording over de eigen rol, het delen van ervaringen. De modules zijn gericht op effectief vergaderen en bewustwording van de eigen rol in een crisisteam.	Continu
7. Bovenregionaal project Emergo Train system (ETS)	Inzet, onderhoud en beheer van de materialen t.b.v. oefenen systeem, getrainde professionals en deskundigheidsbevordering.	2017- 2020
8. Bovenregionaal project OTO op maat	Begeleiding bieden aan zorginstellingen bij OTO-activiteiten conform de landelijke kwalificatieprofielen, het bijhouden van een individueel portfolio per sleutelfunctionaris (SF) om te zorgen voor blijvende vakbekwaamheid.	2014-2020

Geen speerpunt in 2017

Meerjaren doel 5

- Onderzoek zal worden gedaan of en hoe een Regionaal Crisisteam Zorg (of soortgelijk gremium) een rol kan vervullen bij vraagstukken over zorgcontinuïteit en acute zorg in de ROAZ regio.

Meerjaren doel 6

- De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de sleutelfunctionarissen binnen de keten zijn afgestemd en worden beoefend.

Meerjaren doel 8

- Beleid met betrekking tot crisisbeheersing en OTO wordt op operationeel (kennisplatforms), tactisch (focusgroep) en strategisch (ROAZ) niveau op/met elkaar afgestemd.

Meerjaren doel 10

- Er wordt doelmatig overlegd, de diverse overlegstructuren worden dusdanig ingericht dat overlap voorkomen wordt.

4 Begrippenkader/ afkortingen

Crisis	(Zware) noodsituatie waarbij het functioneren van een zorginstelling (ernstig) verstoord raakt en de continuïteit van zorg in het geding kan komen.
Crisisbeheersing	Geheel van maatregelen en voorzieningen, met inbegrip van de voorbereiding daarop, dat een zorginstelling in een crisis treft ter handhaving van de continuïteit van zorg.
Integraal Crisisplan	In een integraal crisisplan wordt vastgelegd hoe een instelling wil reageren op een (dreigende) crisis, inclusief de bijbehorende organisatie tijdens een crisis. Het bevat afspraken over structuren, processen en taken/bevoegdheden van betrokken medewerkers zowel intern als met relevante ketenpartners
OTO	Planmatig opleiden, trainen en oefenen van (sleutel)functionarissen in de zorginstellingen (acuut en overige) en hun onderlinge verhoudingen ten tijde van rampen ter voorbereiding op processen in het kader van crisisbeheersing.
OTO-stimuleringsgelden	Geoormerkt geld voor OTO-activiteiten, beschikbaar gesteld door het ministerie van VWS aan de netwerken acute zorg voor het beter voorbereiden op rampen en crises.
Ramp	Gebeurtenis waardoor een ernstige verstoring van de algemene veiligheid is ontstaan, waarbij het leven en de gezondheid van vele personen, dan wel grote materiële belangen in ernstige mate bedreigd worden, en waarbij een gecoördineerde inzet van diensten en organisaties van verschillende disciplines vereist is.
Sleutelfunctionarissen	Functionarissen die in een opgeschaalde situatie een functie vervullen, welke verschilt van hun reguliere werkzaamheden (aanvullend, bijzonder of coördinerend). Voor functionarissen op tactisch en strategisch niveau vergt dat aanvullende vaardigheden op het gebied van crisismanagement waar goed in moet worden getraind.
7 vormen van disbalans	Uit de praktijk is gebleken dat er zeven disbalansen zijn waarmee een organisatie bij een ramp te maken krijgt, soms treden ze in combinatie op. 1 sluiten van (delen van) de locatie, 2 Groot aanbod aan cliënten, 3 verplaatsen van cliënten, 4 Tekort aan personeel, 5 Uitval nutsvoorzieningen, apparatuur en ICT middelen, 6 Logistieke stagnatie, 7 Uitbraak infectieziekten.

Afkortingen

BOSZ	Basis Opleiding Sleutelfunctionarissen ZiROP
BOTZ	Beleids- en operationeel team sleutelfunctionarissen ziekenhuizen
CBRN	Chemisch Biologisch Radiologisch Nuclear
ETS	Emergo Train System (oefenmethodiek)
GHOR	Geneeskundige Hulpverlenings Organisatie in de Regio
ICo	Informatie Coördinator
ICP	Integraal Crisisplan
IGZ	Inspectie voor de Gezondheids Zorg
OTO	Opleiden Trainen Oefenen
ROAZ	Regionaal Overleg Acute Zorg
ROP	Rampen Opvang Plan
SEH	Spoed Eisende Hulp
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport
ZiROP	Ziekenhuis Rampen Opvang Plan